

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 3 september 2021
Datum GS-besluit : 28 september 2021

Vragen nr. 88

Vragen van **mw. W. van Andel** (CDA) over aanwijzing gemeente Castricum.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 3 september 2021 door het lid van Provinciale Staten, **mw. W. van Andel** (CDA), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Veel gemeenten in Noord-Holland hebben een achterstand in het voldoen aan de taakstelling voor het huisvesten van statushouders. De provincie schrijft in een brief aan het ministerie van Justitie en Veiligheid op 24 juni jl dat zij de door de Noord-Hollandse gemeenten geschetste problematiek van het huisvesten van hoge aantallen verblijfsgerechtigden in een tijd waarin sprake is van een grote woningdruk (h)erkend. Over de toezichthoudende rol die de provincie op dit heeft, schrijft u in de brief het volgende: "Op grond van de realisatiecijfers tot op dit moment, verwachten wij dat meer dan 70% van de gemeenten in Noord-Holland de taakstelling niet gaat halen en zullen wij hier, gelijke monniken gelijke kappen, bij allen moeten gaan interveniëren. Mocht het zover komen, dan hebben we als provincie beperkte middelen en menskracht beschikbaar om deze opgave tegemoet te treden."

Op 2 september jl. heeft u een vooraankondiging juridische interventie inzake achterstand huisvesting verblijfsgerechtigden afgegeven aan de gemeente Castricum.

Gezien het bovenstaande heeft het CDA de volgende vragen:

INLEIDING ANTWOORDEN

De opvang van asielzoekers in Nederland en de huisvesting van verblijfsgerechtigden is een aangelegenheid tussen het Rijk en gemeenten. Het Rijk legt op basis van de Huisvestingswet een kwantitatieve taakstelling op aan alle gemeenten in Nederland voor de huisvesting van asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen. Burgemeester en wethouders dragen daarbij de zorg in het voorzien van huisvesting van deze verblijfsgerechtigden.

De provincie heeft op dit terrein uitsluitend de wettelijke rol van interbestuurlijk toezichthouder.

De provincie moet erop toezien dat de gemeenten tijdig aan de door het Rijk opgelegde taakstelling voldoen. GS hebben het toezicht op de taakstelling huisvesting van verblijfsgerechtigde asielzoekers daarom aangewezen als vijfde risicogebied voor het Interbestuurlijk Toezicht (IBT).

Bij het toezicht wordt de zogenaamde interventieladder gehanteerd. Deze ladder bestaat uit 6 stappen: van signaleren tot en met het definitief toepassen van het instrument indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing. Het doorlopen van de interventieladder betekent dat het toezicht start met het waarschuwen van het college van burgemeester en wethouders inclusief bestuurlijk overleg waarbij de gemeente wordt uitgenodigd tot het opstellen van een plan van aanpak. Bij het uitblijven van het gewenste resultaat gaat de provincie over tot een vooraankondiging van verdere interventie.

De gemeente Castricum is na de gemeente Amsterdam (2020), de tweede gemeente in onze toezichthistorie waar we een vooraankondiging indeplaatsstelling hebben gestuurd.

VRAGEN**Vraag 1:**

De gemeente geeft bij ons aan dat haar achterstand in het huisvesten van statushouders niet substantieel groter is dan van achterstanden in andere gemeenten, om te beginnen die in de regio Alkmaar. Bent u dat met de gemeente Castricum eens? Graag een met cijfers onderbouwd antwoord, waarin een relatie wordt gelegd tussen het aantal inwoners en de opgave.

Antwoord 1:

De achterstand in het huisvesten van verblijfsgerechtigden in de gemeente Castricum is vooral substantieel langer van duur dan de achterstanden van andere gemeenten. Het overzicht hieronder geeft de achterstand vanaf juli 2018 aan.

Achterstand per 1 juli 2018	06	
Taakstelling 2 ^e helft 2018	23	
Inclusief	29	
Realisatie 2 ^e helft 2018	21	
Achterstand per 1 januari 2019	08	
Taakstelling 1 ^e helft 2019	17	
Inclusief	25	
Realisatie 1 ^e helft 2019	17	
Achterstand per 1 juli 2019	08	
Taakstelling 2 ^e helft 2019	13	+
Inclusief	21	
Realisatie 2 ^e helft 2019	04	-
Achterstand per 1 januari 2020	17 -	
Taakstelling 1 ^e helft 2020	12	+
Inclusief achterstand	29 -	
Realisatie 1 ^e helft 2020	00	-
Achterstand op 1 juli 2020	29 -	
Taakstelling 2 ^e helft 2020	14	+
Inclusief achterstand	43	
Realisatie tot 1 januari 2021	16	-
Achterstand op 1 januari 2021	27	
Taakstelling 1 ^e helft 2021	28	+
Inclusief achterstand	55	
Realisatie 1 ^e helft 2021	21	-
Achterstand op 1 juli 2021	34	

De gemeente heeft op peildatum 1 januari 2020 een huisvestingsachterstand van meer dan een jaar. Daarnaast is 81% van de taakstelling niet gerealiseerd.

Vraag 2:

Waar verschilt het (gebrek aan) inzet van de gemeente Castricum van de inzet van andere gemeenten om statushouders te huisvesten en huizen te bouwen die voor een doelgroep als deze geschikt zijn?

Antwoord 2:

In de bestuurlijke overleggen met de gemeente is telkens benadrukt dat de activiteiten met betrekking tot het huisvesten van verblijfsgerechtigden dringend geïntensiveerd moeten worden. Op 23 januari 2020 is aan de gemeente verzocht een plan van aanpak op te stellen, waarin zij aangeeft op welke manier zij de opgelopen achterstand gaat wegwerken. Het is aan de gemeente om hiervoor de mogelijkheden die haar ter beschikking staan te zoeken en benutten.

De gemeente Castricum heeft in het plan van aanpak (de “Notitie Flexwonen - globale aanpak” d.d. 12 november 2019”) aangegeven dat verblijfsgerechtigden in flexwoningen gehuisvest gaan worden.

Een gebruikelijke methode voor het huisvesten van verblijfsgerechtigden is het aanwenden van sociale woningen via de woningcorporaties. Daar waar andere gemeenten meestal een vast percentage van de sociale huurwoningen inzetten voor de huisvesting, heeft de gemeente Castricum aangegeven om voor deze groep geen sociale huurwoningen te gebruiken. Zij heeft dit in een bestuurlijke brief aan het college van GS op 20 mei 2020 kenbaar gemaakt.

Naar aanleiding van het bestuurlijk overleg op 21 oktober 2020 tussen gedeputeerde Loggen en het lid van het college van Castricum, de heer Slettenhaar is aan de gemeente opnieuw gevraagd een plan van aanpak in te dienen. Hierop heeft de gemeente dezelfde “Notitie Flexwonen - globale aanpak d.d. 12 november 2019” als plan van aanpak ingediend.

Onder andere door de maatschappelijke onrust in de gemeente heeft de vergunningverlening en de bouw vertraging opgelopen. Hierdoor is de realisatie telkens uitgesteld, omdat in de tussentijd ook geen alternatieven zijn gerealiseerd door de gemeente.

Vraag 3:

Hoe verhoudt de vooraankondiging juridische interventie, waarin de kosten voor de gemeenten zullen zijn, zich tot de (h)erkenning van de penibele situatie waar gemeenten zich op dit moment bevinden in de brief aan het ministerie van J&V?

Antwoord 3:

De brief aan het ministerie van BZK en J&V heeft betrekking op de nieuw ontstane situatie sinds 2021, waarvoor een forse verhoging van de taakstelling is doorgevoerd voor gemeenten. We (h)erkennen de problematiek van de gemeenten met betrekking tot het huisvesten van hoge aantallen verblijfsgerechtigden in een tijd waarin sprake is van grote woningdruk. Daarom willen we graag met de minister in overleg over een realistische aanpak die het behalen van de taakstelling mogelijk maakt en over het ontwikkelen van instrumenten om het aanbieden van woningen aan verblijfsgerechtigden te versnellen. Van de minister hebben wij overigens nog geen reactie mogen ontvangen.

Tegelijk ontslaat de brief aan de ministeries ons als provincie niet uitvoering te geven aan onze taak als toezichthouder. Voor wat betreft de vooraankondiging juridische interventie aan de gemeente Castricum gaat het over de ontstane meerjarige achterstanden vanaf 2018.

Vraag 4:

Hoe waardeert de provincie de inzet van Castricum voor de bouw van flexwoningen aan de Puikman in Castricum, waar ondanks dat de voorrang voor statushouders in Castricum is afgeschaft, een derde van de woningen aan statushouders toegewezen zullen worden (wat neerkomt op ongeveer 15 woningen). De woningen zullen eind dit jaar bewoonbaar zijn. Is deze inzet meegewogen in de overweging deze vooraankondiging tot juridische interventie te doen?

Antwoord 4:

De gemeente Castricum heeft de door het Rijk opgelegde taak om verblijfsgerechtigden te huisvesten. Op welke wijze de gemeente hieraan invulling geeft is haar eigen keus. In de overleggen die zijn geweest hebben wij telkens benadrukt dat de gemeente meerdere alternatieven of oplossingen moet onderzoeken om de verblijfsgerechtigden te huisvesten en aan haar taakstelling te voldoen.

De gemeente heeft, voor zover ons bekend, alleen willen inzetten op het huisvesten in flexwoningen en zoals we nu weten heeft de realisatie daarvan zo lang op zich laten wachten dat de beoogde 15 flexwoningen voor verblijfsgerechtigden waarschijnlijk niet voldoende soelaas gaat bieden om de gehele achterstand op te lossen. Daarnaast volgen ieder half jaar nieuwe taakstellingen, waaraan ook weer invulling moet worden gegeven door de gemeente.

Voor de 2^e helft van 2021 heeft de gemeente Castricum een nieuwe taakstelling van 23 te huisvesten verblijfsgevestigden. Ondanks dat wij hierop nog niet handhaven, maken we ons nu al zorgen of deze taakstelling voor 1 januari 2022 gerealiseerd wordt.

Daarbij komt dat het huisvesten van verblijfsgevestigden op één specifieke locatie segregatie in de hand werkt. Dat is een onwenselijke situatie.

Van het COA hebben wij meerdere malen signalen ontvangen dat verblijfsgevestigden, die zeer lange tijd moeten wachten op huisvesting in de gemeente Castricum, moedeloos worden en vragen of ze naar een andere gemeente mogen. Daarnaast geldt natuurlijk dat hoe langer een verblijfsgevestigde in een AZC moet afwachten op het aanbieden van huisvesting, hoe langer het duurt voordat deze kan gaan integreren in de Nederlandse samenleving.

Vraag 5:

Bent u van plan om de komende tijd ook andere gemeenten deze vooraankondiging te doen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bij welke gemeenten speelt dit en waarom?

Antwoord 5:

Indien de achterstand in het huisvesten van verblijfsgevestigden daar aanleiding toe geeft, zetten wij conform ons beleid steeds een volgende stap op de interventieladder. Dat kan ultimo leiden tot indeplaatsstelling. Op peildatum 1 juli 2021 bevonden zich 18 gemeenten op trede 3 van de interventieladder tot indeplaatstreding. Deze gemeenten worden allemaal bij bestuurlijke brief dringend gevraagd om per direct over te gaan tot benodigde acties om de aan hen opgelegde taakstelling te realiseren. Op basis van de duur van de achterstand, de omvang van de achterstand en de geconstateerde aantoonbare inzet (of het uitblijven daarvan) van de gemeenten initiëren we daarnaast ambtelijk en/of bestuurlijk overleg. Dit is per gemeente anders en betreft maatwerk. Naar aanleiding daarvan worden eventuele vervolgstappen op de escalatieladder aan GS voorgesteld.

Vraag 6:

Bent u bereid Castricum meer ruimte te geven voor het plaatsen van flexwoningen buiten bestaand stedelijk gebied?

Antwoord 6:

Plannen voor flexwoningen in het landelijk gebied, ook tijdelijke plannen, moeten voldoen aan de door Provinciale Staten van Noord-Holland vastgestelde Omgevingsverordening. Dat betekent bijvoorbeeld dat ze moeten worden opgenomen in de regionale woningbouwprogrammering en het woonakkoord. Ook zijn de regels voor landelijk gebied en, afhankelijk van de ligging, beschermingsregimes van toepassing. In de regionale verdieping op het Masterplan Wonen en in een ambtelijk verkenningstraject gaan wij met de gemeente in gesprek over de totale bouwopgave en de mogelijkheden in de gemeente.